

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:		Felolós szerkesztő:	Főmunkatárs:	Magánhirdetések legutányosabbán, árszabály szerint Hivatalos hirdetések díja: 100 szóig 2 ft. ezentől minden megkezdett szavónál 50 kralt több. Lapunk számára hirdetőket elfogad a „Renter ügyvétség és a Magyar Távir. Iroda” hirdetői irodája Budapest, Gránátos-utca 1. szám.
Egész évre	4 frt	Fehér János.	Révész Lajos.	
Fél évre	2 „	Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.		
Negyed évre	1 „	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.		

Milleniumi előkészületek a Felvidéken.

Csenében, haragok zúgása nélkül üdvözöltük az 1896. év beköszöntőjét, a mely az új ezredév hosszú ciklusát nyitja meg.

Más vidéken szép és megható volt ez a üdvözölés és valóban nem maradhat ridég szemlélője a skeptikus sem ama nagy nemzeti ünnep előkészületeinek, amely ezen évben a nemzet apraját-nagyját közös örömben egyesíti. A leg-összintebben óhajtanók, hogy ez a történelmi momentum egyesítse a haza boldogulására való törekvésben minden nemzetiséget és minden hitfelekezetet, mely Magyarország földjén lakik.

Mélyen óhajtanók azt is, hogy a millenárius év megünneplése minden tekintetben méltó legyen az ezer évet átél nemzethez; hogy maradó, hasznos, hajót alkotások örökösték meg e napok emlékéit a késő utódok szívében és hogy példát adjunk a világnak arra; miként kell művel, ön tudatosan gondolkozó nemzetnek, fennállása ezredik évét illően megünnepelni.

Készséggel elismerjük, hogy a törvényhozás, a kormány, a törvényhatóságok és egyesek sokat tettek és tesznek, sokat áldoztak és áldoznak a milleniumi ünnepségek díszének emeléséért. Maga a nemzeti kiállítás kétségkívül fénypontra lesz az ünnepségeknek; az ország különböző pontjain felállítandó emlékszobrok szintén igen becses, alkotások lesznek a hazafiás közérzés ébrentartására szempontjából; iskolák, színházak, s egyéb köz-művelődési intézmények is emel az áldozatkész hazafiás lelkesedés az új korszakot megnyitó év emlékére; a költői és művészi genialitással rendezendő felvonulások, ünnepségek, puszta-szeri találkozások, az országgyűlés díszülése stb. stb. méltó pontjai a programnak, de ha mindezek láttára örömezzel száll is meg bennünk, ez a kellemes közérzet még sem fedezi a szemünk előtt végbenemő nemzetiségi izgatásokból folyó kellemetlen benyomásokat.

Avagy mondjuk-e mire célunk? Azt hisz-szük, lapunk t. olvasói máris felfedezték, hogy a tót nemzetiségi sajtó vétkes üzelmeire, azon

újabb fogásaira célunk, melyek a Felvidék tót népét iparkodnak kiátkozás terhe alatt a kiállításon való részvételtől és megjelenéstől eltiltani. A tót sajtó immár megelégedett a kapacitálással s mindinkább rátér a közéletben eddig is dívott fenyegetőzések ösvényére. E fenyegetések azonban nem hatnak el messzire, mert valószínűleg kevesen ismerik a tót nép közül azt a mumust, a mely tehetetlenségében fennhangon kolportálja omnipotentiaját. Ugyan melyik józanul gondolkodó tót ember volna képes felülni egy nem létező valami fenyegetéseinek? Ki törődne azzal, ha a turóc-szt.-mártoni hatalmasságok valakit a tót nemzet árulóinak listájára rónak fel, azért, mert kiállított, vagy éppen megjelent a kiállításon? Ha ilyen szegény lelkületű mégis akadna, azt mi szívesen átengedjük az ő javukra. Nekünk ilyen emberekre nincs szükségünk. Más kérdés még az is, hogy, a kik vizet prédikálnak, megmaradnak-e maguk is ennél az egészséges itallal, vajjon titokban nem fogják-e első sorban ők maguk meglátogatni a kiállítást? Vagy talán csak éppen a Národnie Noviny olvasóinak lehetne eltiltani a kiállítás megtekintését, ellenben egyeseknek meg lesz adva az abszolúció?

Am legyen, mi szívesen vesszük tudomásul a nagy tót nemzet kebeléből való kiátkozást. Mi különben akkor sem ijedünk meg, ha egyetlenegy tót sem venne részt a kiállításon. Azért még nem lesz meghiúsítva a kiállítás sikere. Az igaz, hogy a Felvidéken ez ideig oly csekély érdeklődés mutatkozott a kiállítás iránt, mintha csak arról volna szó, hogy ez évben ki lesz a Kis-harati hegybíró, de ez vidékünkön így volt mindig s valószínűleg még sokáig lesz így.

Mindazonáltal jó lenne valamit tenni arra nézve, hogy a közép ne álljon tanácstalannul. És erre nézve sokat tehetnek a F. M. K. E. megyei választmányai s a vidéken szétszórtan élő magyar intelligens családok.

A közművelődési választmányok bizonyára nem lesznek télen szemléltői az országos ünnepségeknek, de abban kételkedünk, hogy a falvakban élő intelligens magyar családok befolyjanak a népek tanácsosul való ellátá-

sára. Főúri családjaink különösen sokat segíthetnének ügyünkön, de nem sokat törődtek eddig sem a közművelődés ügyével, nem jelennek meg a gyűlésekben, s nem is igen kíváncsiok az aktív szereplésre; nem látják azt a veszélyes áramlatot, mely körülöttük napról-napra erősebb hullámokat ver, pedig csak egy szavukba kerülne s környezetük megnéznék azt, amit mi a legnagyobb erőfeszítésekkel sem vagyunk képesek még csak megközelíteni. A hazafiás vidéki sajtó előbb tárja a helyzetet, megjelöli a teendőket is, de erre nem sokat adnak, inkább a fővárosi dolgok és az országos kérdések foglalkoztatják őket.

Most itt az alkalom, midőn mindenki munkához láthat, midőn közülük mindenki hozzáfoghat a nép felvilágosításához s a menyire lehetséges meggyőzni tehetősebb gazdáinkat s iparosainkat, hogy a nemzetiségi sajtó handa-bandaíra ne adjanak semmit, hanem vegyenek részt a magyar nemzet ünnepségeiben.

A földműves és munkásnép felhőzatala a kiállításra.

A földműves és munkásnépnek az ezredéves kiállítás és a fő- és székváros megtekintése céljából tervezett tömeges felrindulási tekintetében a kiállítási igazgatóság a következő tájékoztatást adta ki.

A kereskedelemügyi m. kir. minister úr, mint az ezredéves kiállítás országos bizottságának elnöke, meszesen könnytetéssel óhajtan lehetnévi tenni az ország földműves- és munkásnépnek az ezredéves kiállítás és a fő- és székváros megtekintését, elhatározta, hogy a nagyobb tömegben felrindulók részére:

Utazási költség. a) A m. kir. államvasutak és ezeknek üzemében álló vasutak vonalain 50%-nyi mérséklést engedélyez a zónarendszerű személydíjszabás szerinti III. osztályú menetjegy-árakból, továbbá intézkedik, hogy a nem állami kezelés alatt álló vasutak vonalain, nemkülönben a gőzhajózási társaságok által fenntartott személyjáratokon hasonló értékű kedvezmények adassanak.

Szállás. b) Ezer személy befogadására, katonagyakokkal felszerelt barakkot épített a kiállítás közelében

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCAJA.

„Ős-Budavár.”

Történelmi, néprajzi- és hírlaposztályától.

Utazás Ős-Budavarába.

Kovacsóczy uram Kassán megkapta a fermant Kuprili Mohamed pasától, a nagyvezértől, melyben az állott írva, hogy a halhatatlan Allah növelje hosszúra élete árnyékát a nagy padisah bűsége kezességárnyékában; a hitetlen gyaurnak, — de siessen föl Budavarába, a keleti birodalom aranyos kulcsába, a próféta fényes előházába Abdi pasához, mert különben nyákará eszti az egri őrséget. Azok a janicsárok, spahik pedig nem igen értik a tréfát.

Nosza erre jó Kovacsóczy uram kiadta mindenféle a parancsot a készülésre. Nagy sürgés-forgás támadt ekkor az úr parancsára. A nehéz tárgyszerek nyirkogó tengelyeire másszszámra kenték a szőlés az avas haját; emeletes, pihés dunák, puha párnák bélelték ki az ekkhós szekerek bejéjét. Könyörtelenül ösdösték a szakács legények az apró-marhákat és a közeli nyirest kopaszra tarolták az apród-fiúk a sütő-nyársakért. Súlyos vasládák hurcolták elé a hajdúk; azokban vannak a nagyszony ruhái; selyemszoknyák, gyöngyös kötények, ingvallak, paszományos főkötők, nehéz arany-láncok, fuionfüggők, kősonnyúk, derékszorító arany-pántok,

kirákvá dúsan ékkövekkel; magas sarkú karmazsin cipellők, kiteremtettéze ezüst pikkelyekkel, aransujtással gazdagok. A pinceszterem is meggyűlt a dolga; a jóféle hegyaji mázslast korszokba, kulacsokba fejtette, úgy helyezte el parasz szena közé a saroglyában, gondosan betakargatva gyékénnyel, nehogy az uton baja essék a melegtől.

És elindulának nagy kísérettel Budavarába, Abdi pasa fényes szene elé. Nagy napon, négy éjszakan keresztül ment a csapat, haladtak a rakott szekerek. Nem érte ugyan őket az uton semmi baj; de eltöröved, faradgat a Duna pesti partjára, a hol órákoshozsáig vesződtött Kovacsóczy uram az örmény kufarokkal, míg végre megtudták egyezni, hogy az örmény a tulsó partra szállítsa a társaságot. Ez szerencsésen meg is történt minden baj nélkül; csak egy vezetékű ugrott a Dunába, megjévede egy böland lövőstől, mely az Istenhegy felől elhangzott.

Végre nagy bajodás után a vízvárosi bástyarekén keresztül valóságos fölmásztak Budavarába, a hol az utcakon élénk, mozgalmal elé folyt. Örmény, arab kalmárok zagyva lármája, alkuvása verte föl a bazárokkal átalakított bolthelyiségekben a tompa visszhangot; mesemondó felhők ülnek az utcasarkokon és mondják el a mesét a három péri-ről, vagy adják föl a találós kérdéseket, melyek fölött vigan kacag a szakállas bég, a durva kurd, a mosolygó spahi; sőt meg-megáll a napfényes időben egy-egy, bő salaváriba

bujt, sűrűn befátyolozott asszony is, kiket vizsgaszemekkel kísér pár lépésnyire a sarga arcú eunuch.

Amoda tovább kacér ratartisagkal kinalgatja a pilafot az anatóliai asszony és fűrgén sikkal ki a janicsár ölelő karjai közül. Nehéz a levegő, amint elterjeng benne a rózsaszín kabitó illata, melyet lármas hangon kinalgat a vén georgiai. Ha ez nem tetszik, itt az édes sörbét, vagy akar gyöngyökagyló, vagy gyaurotól elrabolt fegyverek, nyeregtagarók. Van miben válogatni. A meszet karcú minaretekből alhangzik a müezzin elnyújtott énekió szava: „Allah il Allah, rasul il Allah!” És a mint fölkelnek a földről a keletfelé leborult hívők, ide veri a gyöngye szellő a szomszédból a guzika züm-mögő hangját, mely mellett a burik és bajaderek keletlik magukat észbontó tancakkal a lebutjan belszelő tudományukat; dühöngő dervisek keringenek örült-sebes forgással, hogy mikor ühege, eltikkadva összerogyanak, fölkeltesk a járó-kelekő figyelmét.

Vig kedvvel, nem törövede a háborús világgal, dalolja végig a széles-kedvű csausz a maga nótáját:

Su gelir taslarlan,
Karse-ki jamaclardan,
Tozlu’ uma bā örejm
O sungulu saclardan.

(A viz jön a kövekről,
Szemközti hegyoldalról;
Nadragszárhoz kepest költök
Ama puha hajakból.)

s ebben 10 krét nyújt 1-1 személynek 1-1 napra szállást. Élelmezés. c) A barakkal kapcsolatosan népkönyveket állít és ebben 10 krét ad egy táj meleg ételből álló ebédet vagy vacsorát.

Kalauzolás. d) Díjmentesen megfelelő számú és nyelvismerettel bíró kalauzokat bocsát az érkező csoportok rendelkezésére, kik hivattva lesznek a csoportokat egész itt időzésük alatt a szükséges felvilágosításokkal, magyarázatokkal támogatni és kísérni.

Béleltyi jegyek. e) Husz krajcárra mérsékelt béleltyi jegyeket adnak ki a kiállításra.

Jegyzetek. f) Jegyzeteket hozat forgalomba a kiállítás igazgatósága útján, melyekben a menettérjegy, szállásutalvány, a kiállításba való belépésre jogosító jegyek, az ebéd- illetve vacsorajegy együtt foglalják s melyekért a díjfizetés egyszerre és egy összegben történvén, az utazás kényelme biztosított.

Összköltség. Ezen felsorolt kedvezmények mellett lehetővé válik az, hogy a XIV. zónához tartozó vidéken lakó egyen 2 napi tartózkodásra egészen 5 forint, a VIII. zónához tartozó vidékek lakosága (az élelmezést, szállást, béleltyi jegyet beleértve) 3 forint költséggel teheti meg az utazást Budapestre és vissza.

Szervezés. A tömeges felrandulásokat a törvényhatóságok élén álló főispánok, mint a kiállítás kerületi és helyi bizottságainak elnökei, az e célra alakított bizottság avagy a közigazgatási tisztviselők közreműködésével szervezik. A résztvevők előjegyzése, a résztvételi díjak beszedése, a jegyzeteket kezelése és kiosztása, a felrandulás időpontjának, az utazás programjának megállapítása, varmegyeinként, vagy ezeken belül kerületenként a főispán illetve a közreműködők által eszközöltetik.

A kirándulásban nők és gyermekek is vehetnek részt; gondoskodás fog történni arról, hogy a nők külön barakk-osztályban helyeztessenek el.

Utazás és tartózkodás. A kiránduló csoport az intézők által kijelölt vezetőkkel együttesen utazik a fő- és székvárosba s ugyanazon vonattal hagyja el Budapestet.

A kirándulók külön vonatot vehetnek igénybe, ha az egészen fizetendő vonatját által a megteendő út minden kilométerére után 2 forint 40 kr. biztosítatik a m. kir. államvasútnak. E határozmány alól az igen távol fekvő állomásokról utazó csoportokkal szemben is, ha a kirándulók száma az 500-at eléri, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter utól esetről-esetre kikérhető engedély alapján, kivételre is lesznek tehetőek.

Az egész csoportnak a tartózkodás egész ideje alatt való együtt maradása feltétlenül kötelező.

A kirándulókat érkezésüknél a kiállítás kalauzai fogadják és kísérik szállásukra, onnét a kiállításba. A délutáni órák a város nevezetességeinek megtekintésére lesznek fordítandók!

Gondoskodás történik arról, hogy azok, a kik a színházakat látogatni akarják, azt kalauzok kíséretében, kivételre áron kiadandó jegyekkel tehessek.

Mindentekinek, a ki ezen kulturpolitikai szempontból jelentékeny országos mozgalomban tevékenykedni óhajt, a ki a nép érdekeit a szívén viselvén, a tömeges kirándulások eszméjét terjeszteni óhajtja: a kiállítás kerületi és helyi bizottságai és első sorban a törvényhatóságok

ságok élén álló főispán és ennek megbízásában eljáró közigazgatási tisztviselők készséggel fognak a további részletekre nézve felvilágosításokkal szolgálni.

Lapszemle.

A »Národnie Noviny« f. évi 16. számában »Az egyház-politikai kérdéshez« címen »Egy katolikus« a következő cikket tett közzé:

Pendítsük meg a fájdalom húrjait! Ha a bűnös vétesség kedvéért nem akarunk hallgatni, el kell tudnunk viselni a fájdalmas hangokat is azon korban, a mely kor bátor felszólamlást kíván tőlünk a nemzet boldogsága érdekében.

Nem kell bizonyítgatnunk, hogy Moyzes püspök halála óta a tót nemzetnek olyan püspökei vannak, kik meg távolról sem tartják magukat tótnak, sőt ellenkezőleg, mindegyik magyarnak vallja magát. Ebből az következik, hogy egész működéskor ellenkező a tót nemzeti érdekekkel. Pedig egész természetes dolog volna, ha a püspök, bár születésére nézve magyar, azon nemzet érdekeit támogatná, amely nemzet közé kiküldött, miként azt a missionáriusok teszik. Ha így esztiben egyházi kozmopolitizmussal metengetőzödnének, szemökre vehetőnk a következtelenséget. Midőn az egyházi kozmopolitizmushoz ragaszkodnak, miért támogatják tehát úgy anyagilag, mint szellemileg a magyar nemzetet, s bennünket — a mi semmiképp sem egyezik a keresztény kozmopolitizmussal: a legjobb esetben — figyelmen kívül hagyják? A közénk küldött püspökök, mint olyannak, azonosítania kellene magát nemzetünkkel, ellenkező esetben az ő missziója mérőtheoria. Mi nem szólnunk semmit az ő theologiai fejtegetéseikhez, mi az ügyet pusztán nemzetiségi álláspontokról tekintjük, melyet védenünk kell még akkor is, ha maga az opportunizmus hallgatást kívánna is.

Különb, ha visszatérünk az újbányai kerületben nemrég lefolyt választásra, a hol Bende, a volt besztercebányai püspök néhány emberével választási harcot vezetett a kormánypartii Tisza érdekében, a katolikus ellenzékével szemben, könnyen magyarázhatjuk meg magunknak: kit s mi célból küldenek nekünk magasabb lelki méltóságok betöltésére. A mi szavunk még gyenge arra, hogy a kormányának eme, a kereszténység elveivel ellenkező püspök-jelölés, illetőleg kinevezések ellen felemléshessünk azt; gyenge a szavunk azért is, mert a nemzet még nincs tekintélyének s jogainak tudatában s így egyházi ügyekben hallgatnia kell. Mit szóljunk azonban egy bizonyos káptalan ama csodálatos határozatahoz, a mely, midőn kérdezték tőle, vajjon B. lehet-e püspök a tót egyház-megyében a nélkül, hogy tótul tudna, — azt felelte, hogy igen? A káptalannak (mind öreg papok) már csak tudnia kellett, hogy nem elég, ha a püspök némán (*camis mutus*) jár plébániáról-plébániára bérálnai, hanem élő szóval is kell a hívők hitét edzenie apostolok módjára. Ugy történt, a mint a káptalán akarta. A tót egyház-megyébe jött püspök, ki egy szót sem tudott tótul, de aztán már maguk a magyaronizmustól inficiált papok is, kikből azonban még nem halt ki a nép iránti kötelesség-érzet, szörnyűködtek a főpap kezdeményezéseinek. Megtudnám nevezni azon papokat, kik szomorúan emlegették, hogy a püspök úr hittan helyett csupán magyar nyelvet

kivánt az iskolákban s hogy felvidítassá magát — a gyermekekkel magyarul dalokat énekelte.

Fejétől bűdösödik a hal. A középiskolákban nem tanítják a tót nyelvet, kívánatos volna tehát, ha a semináriumokban, miként az egy akadémiahoz illenék, tót nyelvi tanszék szerveztetnék. Hogy ezen égetően szükséges dolog életbe lépjen, nem kell ahhoz egyéb, mint püspöki szó. No, de hová gondolunk! Még pánszlávoknak híresztelnék ki a püspök urat! Inkább ne tudjanak a papok becsületesen, vagy sehogy prédikálni, semhogy pánszlávoknak ócsároltassanak. Igen, ez a közfőfogás. Sőt mi több, ha egy derék növendék-pap akarja magát a pápi pálya számára a tót nyelvből is tökéletesíteni, ha tót könyveket olvas, vagy ilyeneket rendel magának: előjárói a legjobb esetben bandzsá szemmel nézik, közönségesen azonban kizárják a papneveldéből, bármiként is kitűnjék a tanulmányokban s erkölcsi magaviseletben. Eset eset van rá Besztercebányán, Esztergombán, Nyitrán s másutt. És mindezen jogtalanságok a tót nemzetet érik — mert a nyelv a nemzetből el nem választható — a püspöki pálcá hatalmánál fogva. Egy bizonyos semináriumban volt tót könyvtár; hogy ne legyen útjában a magyarizatori nevelésnek, kalyhakat fűtöttek vele. Példaképpen csak ennyit: de elég ez arra, hogy megismerjük azt a szeretetet, melylyel a tót nemzet s ennek nyelve iránt viselkednek lelki főpásztoraink, mindenkör a kormány jelöltjei s így tehát az erőszakos magyarosítás szószólói. És bizony, ha még annyi rendőrsége van is az országban, semmiképp sem járja, hogy annak a közénk, az üdvösség magvát széthinteni kiküldött lelki főpásztoraink is engedelmekedjenek.

No de hagyjuk őket békében; talán csak fölnyírja szemeiket, egykoron a Krisztus által hirdetett szeretet s látva, hogy dacára a legvadabb magyarizatori erőszakoskodásaiknak nem magyarosodtak meg, s hogy dacára az új »rendnek« vallásilag egy arasznyit sem engedünk: elvetik az Istennel s természettel ellenkező magyarizatori jelszavaikat s Krisztus parancsát követik majd: »Menjetek s tanítsátok a föld összes népeit!«

És ha nem így fog megtörténni? Szörnyűség volna, ha a tót nemzetnek nem lenne szabad remélnie, hogy az idők megváltoznak, s kap egykor igazi szeretet — s tót szellemét áthatott püspököket; de sokkalis inkább volna magára az egyháza nézve, ha annak vezetése nálunk csupa magyarizatorra volna bízva, mert már a természet adta, dac és ellenállással fogva sokkal többen szakadnának el tőle, mint a mennyien nemzetünkötől. Az elszakadást eddig közönynek s indifferenzizmusnak neveztük; ez utóbbi jelzők az új »rend« megerősítése óta nem bírnak azzal a jelentőséggel, fölép az egyházi renegátság. Ez ellen nemzetiségi szempontból is kell harcolnunk, s ha a püspökök hallgatni is fognak, nem szabad hallgatnia az alsó papságnak, a melynek, ha a nemzet érdekeit fölkarolják, szívesen nyujtunk segédkezet.

Ha olyan szózatokat fogunk hallani, a milyeneket Osvaldnak »Товариство« (*Társaság*) című művében egy katolikus paptól olvashatunk, hogy »az igazi hazafiság azon nemzet iránti szeretetben rejlik, melynek tagjaiul bennünket a jószágos Isten kijelölni gyegyeskedett s hogy az a mi nemzetünk gyönyg és arany; az a mi nemzetünk életerős, úde, jó, istenfő

Kovasóczy uram és Zsuzsanna asszony, kiket nyomon követek a hajdúk, kábulva, elfaradlan bámultak a szingazdag képet, melyet Budavarának utcái, házai és az a mozgalmos élet, mely azokon folyik, — nyujtottak. Dehogy is gondoltak ők ebben a percben Abdi pasára és szigorú parancsára, mikor imhoh az asszony megrakhatja a tászekeret keleti csecebecsekkel.

Ime, ezt a kor, melyben a Kelet uralkodott ott, hoi világörv hollós Mátyás vésett örök emléket a magyar dicsőségnek a történelem maradóidó lapjaira; ezt a képet, mely a kelet uralmának haldoklója volt Budavarában és melyben a művelt Nyugat kulturáját előlmi igyekezett az ozman terjeszkedési vágy; ezt a kort, ezt a mozgalmos, élénk képet fogja élénk varázsolni az a buzgó törekvés, az a hazafias lelkesedés és munkásság, melyet írők, művészek, műépítések fejtenek ki, hogy létrehozzák az orsz. kiállításnak kapcsolatosan, a budapesti allatkertnek e célra szánt óriási területén »Ős-Budavára«-t, ugy, amint az állott harmadfélszáz évvel ezelőtt, összes épületeivel, felhoidas mecseteivel, tarka népességével és ennek szokásaival.

És ha jó Kovasóczy uram szépunokaja, barmily távol lakozzék is a szép fővárostól, kedves életetárpájával, családjával utra zárdékozik kelní, hogy ezereves hazánk gyönyörűen kifejllett fővárosa — és nemzeti fejlődésünket, dicsőségünket, tudományban erős haladásunkat bemutató ezredéves országos kiállításunk mellett

megtekintsek »Ős-Budavára«-t, hogy milyen volt akkor, mikor jó Kovasóczy uram úkapja járt benne Zsuzsanna nagyszonyonyal és deli hajduival: bizony a csapat bizvást elmaradhat mellőlük; a tászekerek tengelyei tovább szaradhatnak a kocsiszinben; a pinceteket is otthon lehet hagyni, — csak az ünneplő ruhakat nem.

Az órcsapatok pihenhetnek békén, mert ha Kovasóczy uram egyserűen levél útján a budapesti Hungaria szállodában levő »Millenium, utazási és ellátási vállalat«-nak annyi részvételi jegyet rendel meg, amennyire szüksége van, azzal beleül a család a vonat egyik kényelmes fülkéjébe és a vasut rövid pár óra alatt felrópiti a székesfővárosba, a hol a jegyeiért teljes ellátást kap ott, a hol ő akarja (senki sem fogja korlátozni, hogy hol lakjék, hol étekezzék), megtekintheti a nevezetességeket, az országos kiállítást és kitűnően mulathat »Ős-Budavára«-ban.

Katona Imre.

Nehéz órák.

A selymes fészek ábrándos csendjét nem zavarta semmi csak egy kis madár éneke, mely felborzoita puha tollait, s almos fővel csicseregte a szerelem édesbús dalát.

Poetikuss szép alkotmány volt.

Keresztül szűrődött az őszi napugár hideg fénye a lefüggönyözött ablak réseit között s bearanyozta a csepp asszony hullámos haját.

Szép volt, olyan mint egy álom-kép, de könnyezett a szeme.

Kicsiny vonalógó kezeit félve engedte át az ifjúnak s szava búsan-bánatosan rezgett, a mint megszólalt:

— Ha én mindent elmondhatnék magának, Zolti, a mi fáj, ha ki mondhatok szívem szerint, a mi a lekemet nyomja!

— Asszonyom ...

— Ne mondja nekem, hogy asszonyom. Látja, ez a szó is bánt, mert emlékezetembe hozza a multat, életem szívárságot. Aztán ... ne vegye rossz néven tőlem, lássa, övszinte akarok lenni, mi jó barátok voltak.

Az ifjú ember lehajolt, s ajkaihoz emelte a reszkető kezeket.

— Nem, soha sem voltunk mi azok, Margit.

— Soha?

— Sohasem. A mit én évek óta őrzök a lelkemben eltemetve mélyen az több volt a barátságnál, több a szeretetnél, mert az örület, rajongás, asszonyom, átka, gyötrelme, kínzó szenvedése ösztörtört szívemnek!

A szép asszony nagy, könnyelt szeméit felemelte Erődi Zoltánra s azután csendesen, zokogással lehajtott fejt.

Az énekes madár is elhalgatott a kalitban. Kinek danoiljon, miről énekeljen, mikor it akkora szomorúság lakik?

— Szenvedünk mindketten asszonyom, — folytatta kevés idő múlva az ifjú s vergődő szívéhez zo-

ajátos s minden szép és jó iránt fogékony; a józan ész pedig belátja, hogy ezen tulajdonait egy meghatározott magasabb szintű célnak előkészítendő, fejlesztendő s tökéletesíteni nemcsak, hogy kellene, de kötelessége e nemzet minden papjának s művelt tagjának. — mondom — ha az alsó papságtól ilyen hangokat fognak hallani, akkor észrevétlenül megfélemlünk a »tót« püspök urakról, és valamint vezerszavak van az éppen most, bár tisztán egyház-politikai kérdésekben szereplő, a kormányparti lapok és zsidó pletykák szerint »hetz-káplán«-oknak nevezett fiatal lelkészeknek, úgy mi is, azonban határozottan nemzetiségi szempontból is az alsó papsághoz appellálunk. Igenis, az alsó papságtól: plébánosoktól és káplánoktól kívánjuk, hogy foljebb-velőiknek magyarizatori céljait ellensúlyozzák, hogy magukat a tót nemzetnek szánják nemcsak a saját meggyőződésükből, hanem mar az Údvizítőtől öröklött hivatásuknál fogva is. Szívesen megfélemlenek arról a néhány, a tót vidéken lévő gazdag, szellemi arisztokráciától duzzadó városokról, melyekben a magyarosítás ügyvívői székelnek, csak az egész alsó papság itt a tót vidéken gondoskodóknak nemzetünk boldogságáért, de oly boldogságról, melyet minden nemzetbarát magának kíván, a milyet az e földi szellemi és anyagi jólét teremteni képes.

Tehát várjuk, hogy az alsó klerus, nem törődve azzal, vajjon tiszták-e az a püspök uraknak s a kor-mánynak, vagy sem, az igazi katolikus pap említett elvei szerint közén sorakoznak s nemzeti elveinket és céljainkat az egyház tanácsaival egyező elveknek elismerik. — És ha ez meg nem történne? Annak szomorú következményei volnának, melyeket látnoki szellem nélkül is sejtnei tudunk. Melyek tehát optimistikusan zárom soraimat azon reményben, hogy az egész alsó papság nemzeti ügyünk felől elmélkedik, vagy rövid idő múlva elmélkedni fog Schiller szavai szerint: »Immer strebe zum Ganzen, und kannst Du selber kein Ganzes werden, als dienendes Glied schliess' an ein Ganzes Dich an.«

HIREINK.

— **A F. M. K. E. túróci választmánya** február hó 12-én választmányi ülést tart, mely alkalommal megbeszélés tárgyát fogják képezni a folyó ügyeken kívül, a milleniumi ünnepekben való részvétel módozatai is.

— **Táncmulatság.** A túrócmegei kórház javára, *Justh Kálmán* főispán úr ó mellósága védnöksége alatt, február hó 15-én rendezendő zártkörű táncmulatságra, a mult heten küldettek szét a meghívók. Az előkészületek arra engednek következtetni, hogy ez a táncmulatság minden tekintetben, kedélyes és a régi jóhírnevének megfelelő lesz.

— **A F. M. K. E. túróci választmányába**, a januáriusi közgyűlésen választmányi tagokul megválasztottak: *Justh Kálmán* főispán úr ó mellósága, *Rakovszky Ivan* nagybirtokos, *Beniczky Kálmán* alispán, báró *Révay Gyula*, *Lehotzky Vilmos* országgyűlési képviselő. Szállás Géza kir. tanácsos tanfelügyelő, *Keveczky István* főjegyző, *Fekete Miklós* kir. táblai bíró, *Újhelyi Attila* főszolgabíró, *Zorokóczy Tivadar* főszolgabíró, *Raksányi József* arvaszéki úlnök, *r. Haas Jakab* főorvos, *Révay Ándor* földbirtokos, *Akantisz Reszó* közalapítványi érdemester, *Klimó Vilmos* ág. ev. lelkész, *Friedmann Gyula* bankigazgató, *Csepessányi Ferenc* tisztai ügyész, *dr. Lax Adolf* ügyvéd, *ifj. Bulyovszky Simon* jegyző, *pénztáros*, *Somo-*

gyi Géza képezedei igazgató, *Schulz Lajos* gyártulajdonos, *Rozsa István* ág. ev. lelkész, *Moser Tivadar* esperes plébános, *Lehotzky István* kir. járásbíró, *Justh Ferenc* nagybirtokos, *Révész Lajos* tanár, *Cserei Emil* r. kath. plébános, *Mohar József* képezedei tanár, *Éder Róbert* főmérnök, *Beniczky Ákos* megyei aljegyző.

— **Nyilvános nyugtázás és köszönet.** A znióvár-aljai »Magyar Olvasókör« által, január 18-án, rendezett táncmulatság alkalmával a következő felülfizetések történtek: *Ifj. Justh György* 10 forint; *Justh Kálmán*, özv. *Beniczky Mártonné*, *Rakovszky Iván* és *Beniczky Kálmán* 5—5 forint; *Erdődy György* 8 forint; *id. Justh György*, *Justh Ferenc*, *Epstein László*, *Borbély Kálmán*, *Franklin Benjamin*, *Michalcs Sándor*, *Pfleger Ernő*, *Velits György*, *Csepessányi Ferenc*, *Országh József*, *Akantisz Reszó* és *Somogyi Géza* 2—2 forint; *Fekete Miklós*, *Janthó János*, *Derszib Béla*, *Gaal Sarolta*, *Konczek György*, *Medved Ferenc*, *Spitz Gusztáv*, *Toperczer Lajos*, *Michna Imre*, *Raitz Ernő*, *Kriesfalusy Jenő*, *Komora János*, *Schullheisz Ferenc*, *Rátskay Jánosné*, *Lehotzky István*, *Volkó János*, *Szibehner Gyula*, *Parkas István* és *Parvy Endre* 1—1 forint; *Riedl Lajos* totórnapi plébános 1 forint 50 krt; *Niedermann Ignác* 50 krt és a rendezőbizottság 4 forint fizetett felül. Az összes felülfizetés e szerint 82 ftrva rüg. A tisztá jövedelem, a torna-versenyen résztvevő tanítványlétök számára, a tanítóképzede igazgatóságának át lón szolgáltatta. Fogadja Túrócvarmege intelligens magyar közönsége az úgy iránt tanúsított meleg érdeklődéséért, a fent névleg felsoroltak pedig valóban nemes és önzetlen aldozat-készségükért, a rendezőbizottság ismételtén kifejezett halás köszönetét. — Znióvár-alján, 1896 január 28-án. A rendezőbizottság megbízása folytán, annak nevében *Mohar József* pénztáros.

— **Kinevezések.** A túrócmegei erdészeti gondnoksághoz az illetékes minisztérium által kinevezett *Erdődy György* II-ik osztályú erdészszé, a hová *Michalcs Sándor* eddigi gondnok is beosztatot ideiglenesen mint szintén II. osztályú erdész.

— **A város-kereszt egyesület** ruttkai fiókja által jótékony célra rendezett estély február hó elsején volt s minden tekintetben szépen sikerült. A szép számban részt vett közönség az estély közreműködőit hálás figyelemben és elismerésben részesítette. Felülfizettek: *Hudak Endre*, *Gondzsár N.*, *Pfleger Ernő* és *Schulz Lajos* urak 1—1 forintot, *Balogh László*, *Csepessányi Sándor*, *Grosz J.*, *Hoffmann Lipót*, *Schrödlein József*, *Ruttkay Zoltán*, *Tomesányi János*, *Zsorna Reszó* és *Zaborszky Ottó* urak 50—50 krt. Brutto bevétel: 241 frt, kiadás: 113 frt, maradt tehát tiszta bevétel 128 frt. — Az estély szép sikere a közreműködőknek, de különösen *Epstein László* elnöknek érdeme. Elismerés illeti *Rómer Károly* ruttkai alomási vendéglistát is, a ki konyhájával szolgált a közönség teljes megeledésére.

— **Irodalmi est.** A Olthon magyar asztaltársaság ma este tartja negyedik irodalmi estélyét.

— **Búcsúzás.** *Kiss Jenő* a magyar államvasutak ruttkai állomásának forgalmi tisztje a nyitra-privyei vasúthoz állomásfőnöknek nevezetvén ki, a mult heten vett búcsút barátaitól és tisztelőitől.

— **Vesztett eb.** A mult napokban — állítólag vesztett eb mart meg egy szucsányi asszonyt, s legott jelentkezett a helybeli szolgabírói hivatalban, hogy gyógykezelés céljából Budapestre küldének. A hivatalos eljárás azonban előbb kipuhatolni törekszik, vajjon az illetőnek vagyoni állapota megengedi-e a saját költségén való felküdését.

— **Táncestély.** A ruttkai vasúti ifjúság f. hó 15-én a vasúti állomás I-II. oszt. éttermében táncmulatságot rendez, mely előre láthatólag — úgy mint az eddigi e fajta mulatságok — a legjobban fog sikerülni.

— S ha én fellázadok a végezt szívótalasa ellen, ha szembe állnék sorsommal s ide ölelve a keblemre, az örök üdvösséget ígérném egy csendes óra boldogságáért, még akkor sem követne engem? Volna ereje ahhoz, hogy kiemeltlen kezeikkel szétépítse az oltár foszlányait, melyen saját képe ragyog?

— **A szép asszony** hirtelen kibontakozott az ölelő karokból s csendő, gúnyos kacagás felverte a tetemet. Tapsoit, nevetett, hogy a könnye is kicsordult belé, a szive pedig majd megszakadt utána.

— Na ez igazán poétikus szerelmi vallomás volt, *Zolti*. Ha ezt elmondja egy leány, még le is térdelel hozzá...

Az utolsó szavakat mar *Erődsi Zoltán* nem hallotta, kifordult az ajtón s ment a nyüzsgő, zsiabongó, emberek közé, keresztül az utcán, egész városrészekben s még akkor is mindig hallotta, fulébe csengett, egy szép asszony gúnyos kacagása.

Az a szép asszony pedig sokáig nézett utána kislrt zemeivel.

Mikor azután már nem látta, akkor leroskad a földre, összekulcsolta a kezét s felszakadt lelkéül az utolsó sóhajtatás:

— Te tudod istenem, hogy mennyire szeretem őt!...

— **Lövés éjjel.** Folyó hó 4-en az éjjeli órákban három úri ember hazafelé tartván. Túróc Szt.-Márton városának kellő közepén, a sétány mellett, egy a lábuk előtt lecsapódott golyó zavarta meg beszélgetésüket. A lecsapódástól s a visszaverődött golyó súvültetésétől megrettent úri emberek legott a lövést intező kézrekerítésére rohantak, de sem a sétányon sem a szomszédos házak udvarában nem jöttek nyomára. Feleleges emlitenünk, hogy az eset városzerte nagy megdöbbenést keltett, s mindenkinek az az óhaja, hogy a rendőri felügyelet vezetésével megbizott hatóság azon legyen, hogy a közbiztonság hasonló esetek által ne zavartassék.

— **A jégsport** hívei a február hó elsejével beköszönt nyhe időjárás folytán — Túróc-Szt.-Mártonban is — csak néha-néha kaphatnak egy kis jeget, s azt is csak a délelőtti órákban.

— **A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara közleménye.** Az 1892. évi június hó 30-án kelt, spanyol állami költségvetési törvény 22. cikkében foglalt határozat alapján m. évi november hó 21-én kiadott spanyol királyi rendelettel kimondották, hogy a barcelonai új vámvihartali épület felépítésére szükséges költségek fedezésére céljából az ezen vámvihartal által vámvézellt külföldi származású, vagy Spanyolországban tengertől tartományából és birtokából érkező áruk után 1896 évi január hó 1-től kezdve ideiglenes jellegű illeték fog szedetni, mely a következő árakra nézve úgy mint közsén, tüzálló tégla, agyag kockák, festőfa, olajos magvak, kokuszdió, pamut, kender juta nyers állapotban, közönséges meg nem munkált fa deszkák, padló gerenda, nagy és kis gerendák, karók, hajó építésre szolgáló fa, faszén, nyers és olvasztott fagyú, a vamatárfában meg nem nevezett állati hulladékok fel nem dolgozva buzaköles, egyéb gabonabemélt, hüvelyesek szárított állapotban. Külön meg nem nevezett magvak, hordók, és üres vastartályok csomagonként, vagy vámeységeinként 5 centimban, a többi itt fel nem sorolt arura nézve pedig 10 centimban van megállapítva. — A szóban levő illeték kizárólag az építési költségek fedezésére megkivántató összeg erejéig fog szedetni. — Az építésre nyilvános versenyajánlat hirdettetett, melyben legmagasabb összegű 1.721.678 peseta, építési határidőül pedig legfeljebb három év jelöltetett meg.

— **Köhöges, rekedtség és elnyalkosodás** ellen legjobb hatású szer a Réthy-féle metefü-cnkorka, mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 krajcar. 5 dobozzal 1 frt 50 cent bérmentve küldi, *Réthy Béla*, gyógyszerész Békés-Csabán. Főraktár *Török József* gyógyszerárban Budapesten.

— **Nyomdász-tanonc** felvételt a túróc-szent-mártoni Magyar Nyomdában (Moszkói F.-ne).

Báii selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krt méterenként — valamint fekete, fehér színes Honneberg selyem 35 krtól 14 frt 65 krt méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott, damaszt s. a. t. (mint-egy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázat) s s. a. t. a megrendelt áru postabér és vámentesen a hazához szállítva mintakát postafordaltával küld: **Henneberg G. (cs. kir. udvari színtől) selyemgyára Zürichben. Svájca cinizett levelekre 10 kros. levelezőlappokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.**

Irodalom.

Technológiai Lapok. Ennek a gépészeti, elektrotechnikai és gyáripari szakfolyóiratnak december 31-én kelt VII. évf. 24. száma a következők érdekes tartalommal jelent meg: A káposztásmegeyeri végleges vízmű. (Folytatás.) *Kajlinger Mihály* első segély elektromos áramok okozta baleset alkalmával. — *Vizmérőknek* kötelező alkalmazása a székesfevárosban. A kápnikbányai kir. kémilőház próbái és számfogyasztása 1894-ben. *Jón Antal*. Vegyes közlemények. Találmányok leírásának kivonata. Engedélyezett szabadalmak. **Hirdetések.** Mindazoknak, a kik gépészeti és elektrotechnikai ismeretek és tevékenység iránt érdeklődnek és a hazai műszaki irodalomnak fejlődését pártolni hajlandók, ezt a kiváló hazai szakfolyóiratot, melyet *Toborszky Ottó* a m. kir. technológiai iparmúzeum igazgatója szerkeszt, a legmelegebben ajánljuk. Mutatvány-számot a »Technológiai Lapok« kiadóhivatala (Budapest, VII. Rottenbiller-utca.) ingyen küld.

2907. lk. sz. 1895.

Arverési hirdetményi kivonat.

A túróc-szt.-mártoni kir. járásbírószék mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy *Körmöcbánya* városnak, *Schwarz Anna* mint *Schwarz György* jogutódja elleni végrehajtási ügyében *Szklénó* községben fekvő a szklénó 331. sz. ljkvben A. I 1—21. sor-sz. alatt felvett s *Schwarz György* nevére írt ingatlan-ságra 799 frt kikialtási árban az arverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan-ságra az 1896. évi február hó 25-ik napján d. e. 10 órákor *Szklénó* községben a község házával megtartandó nyilvános árverésen a kikialtási áron alól is az ed. adgat.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan-ságra

ritvá a szép asszony fejét, eltakarta arcát a hullámos haj-erdő leomló fűrtjeivel.

— Itt hordjuk a lelkünkben az átkot s még csak a vigasztalásunk sincs meg, hogy valóhassuk egymást. Együtt megyünk a Kalváriára s elfojtjuk a panaszot, de azért tudjuk, érezzük, hogy a kereszt terhét ketten is viseljük.

— A mig megtörünk alatta! — tördelte utána a csep asszony s oda szorította két picike kezét a szívére, mintha a megszakadástól féltene.

Erődsi Zoltán átkarolva a derekát, felültette az ölébe, mint a pólás, nevető gyermekket szokás s vizgat-ló hangon előzni arcáról a borút.

— Aztán nem gondolja *Margit*, hogy ebből a nehéz szomorú álomból valamikor ébredés is lehet?

— Ébredés, a mi álomkútból, *Zolti*?

— Hogy előjthet egyszer az idő, mikor szabadon, édes szerelmemmel, borulhatunk egymásra?

— Ugy-ugy, — zokogta a szép asszony s halvány vonásait beragyogta valami rózsás attetsző pir. — Meséljen nekem a lehetetlenségről, delibabáról, mely csak hazug képet mutat s megtörik az árnyban. Hiszen ez a sorsom.

— Tehát még a reményt is kilöjük a lelkünkéből, asszonyom?

— Azt is. Hítet, reményt, szerelmet, mindent, hogy ne maradjon semmi, a mi fáj!

